Адміністративне право і процес

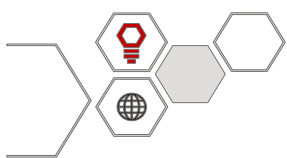
УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.19124142>**Судовий контроль за дискреційними повноваженнями органів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві України****Зубенко Володимир Сергійович,**

Національна академія Служби безпеки України,

<https://orcid.org/0009-0007-9592-3391>**Прийнято: 19.02.2026 | Опубліковано: 05.03.2026**

Анотація. У статті досліджено проблему судового контролю за дискреційними повноваженнями органів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві України. Розкрито доктринальну природу дискреції як адміністративного розсуду, що передбачає можливість суб'єкта владних повноважень самостійно обирати один із законних варіантів рішення або дій залежно від конкретних обставин. Виокремлено три основні види дискреції: щодо рішення чи дії, щодо варіанту рішення та щодо способу дії. Проаналізовано нормативну рамку судового контролю, визначену Кодексом адміністративного судочинства України, зокрема десять критеріїв перевірки рішень суб'єктів владних повноважень, серед яких: законність, обґрунтованість, безсторонність, добросовісність, розсудливість, пропорційність, своєчасність та інші. Досліджено вплив Закону «Про адміністративну процедуру» (2022) на стандарти судової перевірки дискреційних рішень, зокрема доповнення контролю законності перевіркою дотримання принципів адміністративної процедури. Здійснено порівняльний аналіз моделей інтенсивності судового контролю: від маргінального

(Wednesbury-стандарт в англосаксонській традиції) до повного перегляду (pleine juridiction у континентальній системі), визначено особливості української моделі, яка поєднує елементи обох підходів та поступово рухається до розширення глибини перевірки. Розглянуто європейські стандарти контролю дискреції, зокрема Рекомендацію Ради Європи CM/Rec(2007)7 про належне врядування, практику Європейського суду з прав людини та Суду ЄС щодо застосування тесту пропорційності. Окрему увагу приділено проблемам реалізації дискреційних повноважень в умовах воєнного стану в Україні, де розширення повноважень військових адміністрацій створює додаткові ризики для прав і свобод людини. Обґрунтовано, що оптимальна модель судового контролю передбачає збалансований підхід: перевірку мотивованості дискреційного вибору, дотримання принципів пропорційності та мети надання повноваження, захист основних прав людини. Зроблено висновок, що навіть в умовах воєнного стану стандарт судової перевірки не повинен послаблюватися, оскільки саме тоді верховенство права потребує найретельнішого дотримання.

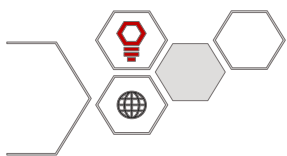
Ключові слова: дискреційні повноваження, судовий контроль, адміністративний розсуд, пропорційність, Кодекс адміністративного судочинства, верховенство права, європейські стандарти, воєнний стан, адміністративна процедура, належне врядування.

Judicial Control over Discretionary Powers of Public Administration Bodies in Administrative Proceedings of Ukraine

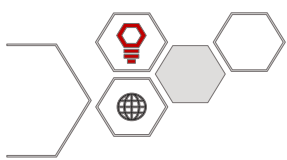
Volodymyr Zubenko,

National Academy of the Security Service of Ukraine,

<https://orcid.org/0009-0007-9592-3391>

Abstract. The article examines the problem of judicial control over discretionary powers of public administration bodies in administrative proceedings of Ukraine. The doctrinal nature of discretion as administrative judgment is revealed, which implies the ability of a public authority to independently choose one of the lawful options for a decision or action depending on specific circumstances. Three main types of discretion are identified: discretion regarding the decision or action itself, discretion regarding the option of the decision, and discretion regarding the method of action. The regulatory framework of judicial control established by the Code of Administrative Procedure of Ukraine is analyzed, in particular ten criteria for reviewing decisions of public authorities, including legality, reasonableness, impartiality, good faith, prudence, proportionality, timeliness, and others. The impact of the Law "On Administrative Procedure" (2022) on the standards of judicial review of discretionary decisions is studied, particularly the supplementation of legality control with verification of compliance with the principles of administrative procedure. A comparative analysis of models of judicial control intensity is carried out: from marginal (Wednesbury standard in the Anglo-Saxon tradition) to full review (pleine juridiction in the continental system), and the features of the Ukrainian model, which combines elements of both approaches and gradually moves toward expanding the depth of review, are identified. European standards of discretion control are considered, including Council of Europe Recommendation CM/Rec(2007)7 on good administration, the practice of the European Court of Human Rights and the Court of Justice of the EU regarding the application of the proportionality test. Special attention is given to the problems of exercising discretionary powers under martial law conditions in Ukraine, where the expansion of military administrations' powers creates additional risks for human rights and freedoms. It is substantiated that the optimal model of judicial control involves a balanced approach: verification of the motivation of discretionary choice, compliance with the principles of proportionality and the purpose of granting the

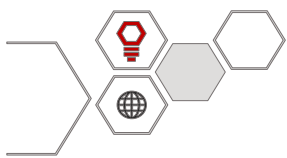

power, and protection of fundamental human rights. It is concluded that even under martial law, the standard of judicial review should not be weakened, as it is precisely then that the rule of law requires the most rigorous adherence.

Keywords: discretionary powers, judicial control, administrative discretion, proportionality, Code of Administrative Procedure, rule of law, European standards, martial law, administrative procedure, good governance.

Постановка проблеми. Органи публічної влади в умовах динамічних публічно-правових відносин наділяються дискреційними повноваженнями, тобто можливістю самостійно обирати один із законних варіантів рішення або утримуватися від дії залежно від конкретних обставин [1; 2]. Дискреційний характер адміністрування забезпечує гнучкість та індивідуалізацію управлінського рішення. Йдеться про спосіб реалізації публічної влади, за яким відповідний суб'єкт застосовує надані в межах закону повноваження на власний розсуд [3; 1]. Конституція України вимагає, щоб рішення ухвалювалися виключно на підставі та в межах закону, а отже, дискреція обмежена рамками правового порядку [2; 7]. Кожен дискреційний вибір повинен відповідати меті надання повноваження, а також критеріям законності, обґрунтованості, добросовісності та пропорційності (ст. 2 КАС України) [7; 4].

Контрольні механізми у цій сфері різняться за природою та предметом. Судовий контроль являє собою юрисдикційну перевірку, ініційовану зверненням особи, і спрямований на оцінку рішення органу влади за визначеними законом критеріями [10]. Адміністративний нагляд всередині виконавчої гілки влади та парламентський контроль у формі аудитів і звітів мають інший предмет та процедуру. Перевірка законності (відповідність рішення нормам закону) і перевірка доцільності (обґрунтованість обраного варіанту поведінки) в українській моделі не розділені жорстко: КАС закріплює

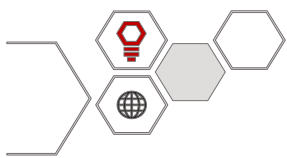

комплекс критеріїв, що поєднує елементи оцінки законності, розумної мети та балансу публічного й приватного інтересу [2; 7].

Актуальність теми зумовлена потребою визначити оптимальну глибину судового контролю за дискреційними рішеннями. Питання загострюється в умовах воєнного стану, коли повноваження окремих органів влади зазнають суттєвого розширення [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукова розробка проблематики дискреційних повноважень у вітчизняній адміністративно-правовій доктрині розвивається за кількома взаємопов'язаними напрямками. Передусім дослідники звертаються до категоріального апарату: поняття дискреції, його співвідношення із суміжними конструкціями та нормативні ознаки розмежування дискреційних і зв'язаних повноважень. Горбалінський В. В. запропонував критерії ідентифікації дискреції у конкретній нормі, що спираються на аналіз ступеня визначеності гіпотези та диспозиції правового припису [13]. У працях Омельченко А. В. здійснено класифікацію видів адміністративного розсуду та обґрунтовано необхідність чіткого нормативного закріплення меж дискреції; зазначено, зокрема, що відсутність єдиного законодавчого визначення породжує суперечливу судову практику, оскільки суди по-різному тлумачать обсяг свободи, наданої адміністративному органу [1].

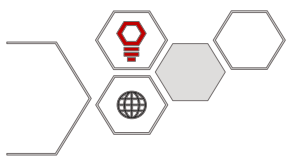
Другий напрям досліджень стосується безпосередньо механізмів судового контролю за реалізацією дискреції. У працях Оніщука М. розроблено теоретичну модель обмеження дискреційного розсуду, в межах якої запропоновано систему критеріїв оцінки правомірності дискреційного рішення адміністративним судом; принциповим визнано розмежування між перевіркою законності дискреційного акту та підміною розсуду адміністративного органу розсудом суду [8]. Строга Є. О. та Довгалюк Ю. М. дослідили зазначену проблему крізь призму міжнародних стандартів і довели,

що Європейський суд з прав людини послідовно вимагає наявності ефективного судового засобу захисту навіть у сферах із широкою дискрецією держави, водночас залишаючи національним судам значний маргін розсуду щодо інтенсивності перевірки [3]. Вчені також звертають увагу на конституційно-правову площину проблеми: обґрунтовано зв'язок між правом на судовий захист (ст. 55 Конституції України) та механізмами перевірки дискреційних рішень, а ефективний судовий контроль визначено невід'ємною складовою принципу верховенства права [10].

Окремий пласт наукових праць присвячений процесуальним аспектам оскарження дискреційних актів. Ковалів М. В. і Сидор М. Я. розглянули предмет судового оспорювання дискреційних рішень у контексті меж втручання суду у дискреційний простір суб'єкта владних повноважень та окреслили випадки, коли суд вправі вийти за рамки перевірки процедури і дослідити зміст управлінського рішення по суті [11]. Суттєву специфіку має контроль за рішеннями колегіальних органів: як встановлено Цвіркун Ю. І., колективний характер розсуду ускладнює перевірку мотивів, оскільки воля колективного органу формується внаслідок процедури голосування і не завжди піддається індивідуалізації, що зобов'язує суд оцінювати передусім дотримання процедури волеформування [12]. Набрання чинності Законом «Про адміністративну процедуру» внесло додаткові зміни у нормативне розуміння дискреції: дослідники виявили, що запровадження процедурних стандартів звузило простір для довільного тлумачення дискреційних повноважень і зобов'язало орган мотивувати вибір конкретного варіанту рішення з-поміж нормативно допустимих [9].

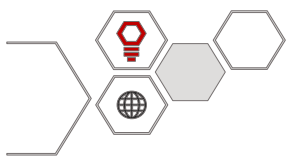
Порівняльно-правовий вимір проблеми розкрито у працях, що аналізують досвід країн Європейського Союзу. У дослідженні Продайводи В. І. визначено перспективні напрями рецепції європейських механізмів контролю – інституту адміністративних трибуналів, принципу обов'язкового

мотивування дискреційних рішень – для вдосконалення національної правової системи [14]. Нарешті, самостійний дослідницький напрям становить аналіз дискреції в умовах надзвичайних правових режимів. У працях Іванченко Я. М. розглянуто розширення повноважень військових адміністрацій з позиції балансу між оперативністю управлінських рішень та захистом конституційних прав та обґрунтовано, що за відсутності належного судового контролю виникає загроза формування практики фактичного імунітету дискреції, коли надзвичайні обставини перетворюються на самодостатнє виправдання будь-якого управлінського рішення [5].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Попри значний доробок у досліджуваній сфері, низка питань потребує подальшого наукового осмислення. Існуючі роботи переважно фіксують стан правового регулювання та судової практики, однак цілісна модель, що інтегрувала б доктринальний, нормативний та порівняльно-правовий аспекти оптимальної інтенсивності судового контролю в адміністративному судочинстві України, досі не запропонована. Вплив європейських стандартів належного врядування на вітчизняну практику перевірки дискреційних рішень залишається недостатньо проаналізованим, зокрема щодо можливості реєстрації тесту пропорційності ЄСПЛ та Суду ЄС у національне адміністративне судочинство. Окрему прогалину становить проблема збереження балансу між ефективністю управління та захистом прав особи в умовах воєнного стану, коли розширення дискреційних повноважень військових адміністрацій потребує адекватних механізмів судового контролю, здатних гарантувати дотримання конституційних прав без шкоди для оперативності управлінських рішень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексний аналіз інституту судового контролю за дискреційними повноваженнями органів публічної адміністрації в адміністративному судочинстві України та визначення оптимальної моделі інтенсивності

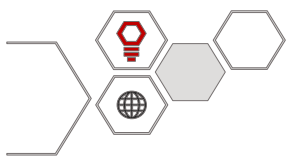

контролю з урахуванням доктринальних засад, нормативної рамки КАС України, європейських стандартів та особливостей воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. Дискреція (адміністративний розсуд) передбачає наявність у публічного суб'єкта вибору між кількома законними альтернативами рішення чи дій. Теорія адміністративного права традиційно виокремлює три види дискреції [2]: дискреція щодо рішення чи дії (суб'єкт вирішує, чи взагалі вдаватися до дії); дискреція щодо варіанту рішення (обрання одного з кількох нормативно припустимих варіантів); дискреція щодо способу дії (вибір методу чи процедури реалізації права). Зазначені види дискреції кореспондують із невизначеними (оцінювальними) поняттями законодавства – «суспільний інтерес», «доцільність», «непомірна шкода» тощо [13]. Попри свободу вибору, рішення завжди має прийматися на підставі закону та відповідати його цілям [2; 7].

Класична доктрина розглядала дискрецію як простий вибір між альтернативами, тоді як сучасні концепції оперують поняттям структурованої дискреції: закон визначає критерії та межі, всередині яких повноваження реалізується [4; 7]. Верховний Суд послідовно наголошує, що вибір адміністративного органу має здійснюватися для досягнення мети, з якою надано дискреційне повноваження, і відповідати принципам адміністративної процедури [4]. Адміністративний розсуд, відповідно, повинен бути раціональним та обґрунтованим. Поряд з адміністративною існує і судова дискреція: суд у рамках справи оперує власними дискреційними оцінками, зокрема обираючи інститут процесуального захисту [1].

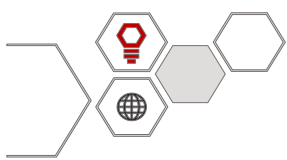
Від дискреції слід відрізняти суміжні категорії: зв'язану компетенцію (закон чітко передбачає єдину обов'язкову дію, простір для вибору відсутній) та оцінювальні поняття (невизначені правові конструкції, що потребують тлумачення) [13]. Суд під час контролю повинен з'ясовувати, чи орган реалізував саме дискрецію, чи неправильно застосував оцінювальне поняття

[8]. Доктрина визнає дискрецію необхідним елементом публічного управління, проте вимагає чіткого визначення її меж та ефективних процедур контролю [3; 2]. Кінцевою метою обмежень дискреції є запобігання свавілля з боку органів влади [3].

Визначивши доктринальні засади інституту дискреції, доцільно перейти до аналізу нормативної рамки судового контролю. Кодекс адміністративного судочинства України закріплює вичерпний перелік критеріїв, за якими суди перевіряють рішення органів влади. Згідно з ч. 2 ст. 2 КАС, у справах про оскарження рішень (дій, бездіяльності) суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийнято рішення: на підставі, у межах повноважень і в спосіб, передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою його надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення; безсторонньо; добросовісно; розсудливо; з дотриманням рівності перед законом; пропорційно, з урахуванням балансу між наслідками для особи і цілями дії; з урахуванням участі особи у процедурі прийняття рішення; своєчасно [7]. Перелічені критерії утворюють систему стандартів законності, розсудливості, добросовісності та пропорційності, що, з одного боку, відповідають принципам належного управління, а з іншого – озброюють суд інструментарієм для дослідження меж дискреції [10].

Набрання чинності Законом «Про адміністративну процедуру» (2022) розширило нормативний контекст судової перевірки. Закон закріпив принципи адміністративної процедури – відкритість, ефективність, економність тощо, – які безпосередньо впливають на стандарт контролю [9]. Верховний Суд підтвердив, що перевірка дискреції доповнюється оцінкою дотримання процедурних вимог: адміністративне рішення визнається правомірним за умови, що реалізація повноваження відповідає принципам адміністративної процедури [4]. Отже, ч. 2 ст. 2 КАС у системному зв'язку із

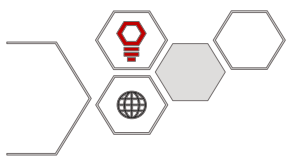

Законом зобов'язує суди контролювати дотримання як матеріальних, так і процесуальних стандартів.

Окремі дослідники вказують на потенційні прогалини, зокрема щодо обов'язку мотивування рішення та участі заінтересованих осіб у процедурі. Водночас критерії обґрунтованості та пропорційності, закріплені в ст. 2 КАС, дозволяють поширити контроль на випадки зловживання правом вибору [2]. Критерій добросовісності набуває особливого значення: суд перевіряє, чи адміністративний розсуд не суперечить конституційним засадам та правам людини [4]. Сукупність нормативних вимог формує комплексний інструментарій контролю – від перевірки обґрунтованості рішення до вимоги мінімізації шкоди та забезпечення транспарентності [11].

Нормативна рамка визначає правову основу контролю, однак питання глибини судової перевірки потребує окремого аналізу. Світова практика виробила кілька моделей інтенсивності контролю: англосаксонська маргінальна модель (Wednesbury-стандарт) передбачає втручання суду лише у разі очевидної необґрунтованості рішення; континентальна модель (французька *pleine juridiction*) допускає повну перевірку фактів і мотивів; ЄСПЛ та Суд ЄС акцентують на пропорційності як універсальному тесті [8].

Практика Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду засвідчує поступовий перехід від стриманого контролю до змішаної моделі. Суди вимагають належного мотивування дискреційних рішень та їх відповідності цілям повноваження; перевірка не зводиться до суто процедурних аспектів [2]. Верховний Суд визначив, що повнота судового втручання залежить від потреб справедливого результату: у випадках, коли рішення є явно незаконним або несправедливим за суттю, суд вправі детально оцінювати фактичні обставини та мотиви [2; 8]. Стаття 245 ч. 4 КАС наділяє суд правом в окремих випадках зобов'язати орган влади ухвалити конкретне рішення у межах закону, що фактично становить часткову субституцію

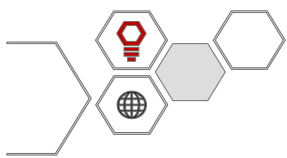

владного рішення: суд виходить за рамки простого скасування неправомірного акту і спонукає орган діяти у визначений спосіб [12]. Зазначений механізм створює ризик підміни дискреції, а тому суд повинен ретельно зважувати межу між контролем і формуванням адміністративного рішення замість органу [11; 5].

Українські суди, таким чином, рухаються між моделями: в одних справах застосовують маргінальний стандарт (наприклад, під час оскарження суто процедурних порушень), а в інших здійснюють повну перевірку змісту рішення, зокрема щодо дотримання принципів пропорційності та добросовісності [2; 12]. Розширення контролю є реакцією на критику формалізму й відображає вимогу більшої обґрунтованості та узгодженості управлінських рішень із правами людини. Ризик перевищення судом власних повноважень зберігається: надмірно глибока перевірка фактично може замінити адміністративний орган у прийнятті рішення, що суперечить принципу поділу влади. Оптимальною видається модель пропорційного та мотивованого контролю, яка зберігає простір для дискреції, водночас суворо оцінюючи зловживання нею [8].

Вітчизняна модель контролю формується під впливом європейських стандартів належного врядування. Кодекс належного врядування CM/Rec(2007)7, ухвалений Радою Європи, прямо вимагає, щоб органи влади діяли згідно з правом і утримувалися від довільних заходів навіть під час реалізації дискреції [6]. Європейські стандарти виходять із заборони свавілля: дискреція, якою б широкою вона не була, підлягає судовому огляду [14].

ЄСПЛ прагне збалансувати право особи на доступ до суду (ст. 6 ЄКПЛ) із принципом державної автономії. У справі *Tsfayo v. United Kingdom* Суд визнав, що у складних питаннях планування маргін розсуду уряду не був перевищений [3]. У справі *Sigma Radio Television Ltd v. Cyprus* Європейський суд підтвердив необхідність широкого маневру регулятора і обмежився

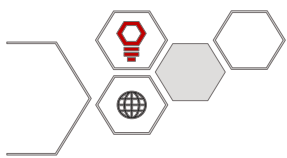

мінімальним втручанням. ЄСПЛ, отже, надає значну вагу рішенням національних органів, проте вимагає від судів щонайменше базової перевірки мотивів і дотримання процедури. Суди ЄС, натомість, застосовують жорсткий тест пропорційності, за необхідності оцінюючи обґрунтованість як цілей, так і обраних засобів [14].

Ступінь імплементації європейських стандартів в Україні є нерівномірним. Принцип верховенства права, вимоги доброчесності й прозорості закріплені в Конституції та КАС [2; 7]. Водночас практику судів подекуди критикують за недостатній захист прав скажників, зокрема щодо обов'язку мотивування відмовних рішень [10]. Закон прямо не проголошує пропорційність загальним принципом усіх адміністративних рішень, хоча Закон про адміністративну процедуру запровадив відповідні вимоги [9]. Суди рідко безпосередньо посилаються на європейські правові критерії, за винятком справ щодо порушення прав людини. Позиції Верховного Суду 2020–2025 років, утім, засвідчують зростаючу схильність застосовувати принципи пропорційності та добросовісності при перегляді дискреційних рішень, що зближує українську практику з європейськими стандартами [14].

Питання судового контролю за дискрецією набуває особливої гостроти в умовах воєнного стану. Запровадження правового режиму воєнного стану розширило дискреційні повноваження військових та обласних військових адміністрацій, наділивши їх правом виконувати функції місцевих рад [5]. Йдеться, зокрема, про обмеження свободи руху, заходи з охорони громадського порядку та реквізицію майна. Статті 13–17 Закону «Про правовий режим воєнного стану» надають широкі аварійні повноваження, реалізація яких передбачає значний дискреційний простір.

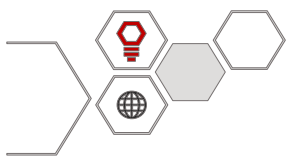
Закономірним є питання: чи змінився стандарт судового контролю над рішеннями, ухваленими в межах розширених повноважень? Дослідники обґрунтовано застерігають від послаблення перевірки в умовах війни:

надмірне розширення меж правозастосовчої дискреції у період воєнного стану несе суттєві ризики для дотримання базових прав і свобод людини [5]. Надзвичайна ситуація не може слугувати універсальним виправданням будь-якого управлінського рішення; необхідний додатковий контроль законності та обґрунтованості. Воєнний стан не звільняє органи влади від судової оцінки: суди продовжують розглядати позови проти дій військових адміністрацій.

Судова практика 2022–2025 років підтверджує зазначену тезу. Адміністративні суди розглянули низку справ щодо рішень військових адміністрацій, зокрема про скасування незаконних блокувань доріг та примусове відчуження майна без компенсації. Навіть під час воєнного стану суди не визнавали імунітету дискреції: рішення, що виходять за межі повноважень або грубо порушують пропорційність і права людини, скасовувалися з посиланням на необхідність дотримання верховенства права незалежно від обставин [5; 2]. Управлінське рішення не може ґрунтуватися виключно на довільному розсуді, без урахування правових норм та конкретних обставин справи. В окремих випадках органи влади апелювали до воєнної необхідності для обґрунтування відмов чи затримок, зокрема у забезпеченні допомоги внутрішньо переміщеним особам, проте суди рідко визнавали посилання на воєнну необхідність достатньою підставою без перевірки його обґрунтованості.

Висновки. Судовий контроль за дискрецією органів публічної адміністрації має бути глибоким і збалансованим. Маргінальна перевірка, обмежена формальною оцінкою процедури, залишає простір для суб'єктивних та незаконних рішень. Повна субституція, за якої суд фактично ухвалює управлінське рішення замість органу, порушує принцип поділу влади. Оптимальний підхід для України полягає в уникненні обох крайнощів: надмірно широкої свободи суб'єктів владних повноважень, неконтрольованої судом, та невиправданого суддівського активізму.

Глибина контролю повинна визначатися трьома критеріями: належне мотивування дискреційного вибору; суворе дотримання принципів пропорційності та відповідності меті надання повноваження; захист основних прав людини. Зазначений підхід забезпечує стримування дискреції від свавілля, зберігаючи за управлінськими органами необхідну гнучкість. У період воєнного стану стандарт перевірки не повинен послаблюватися, оскільки верховенство права саме тоді зазнає найсуттєвішого випробування.

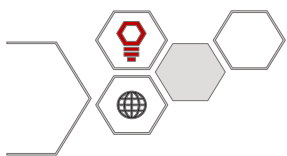
Оптимальна модель передбачає критичний, проте не абсолютизований контроль: адміністративний розсуд має бути раціональним, законним і відповідати змісту та меті повноваження. Інтенсивність судової перевірки слід визначати залежно від характеру справи, оскільки в одних випадках достатньо перевірки процедури, а в інших необхідний аналіз суті рішення. Пріоритетною є перевірка пропорційності та відповідності мети, що узгоджується з кращими європейськими стандартами та гарантує баланс між ефективним управлінням і захистом прав громадянина.

Список використаних джерел

1. Омельченко А. В. Дискреційні повноваження та судовий контроль за їх реалізацією. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право.* 2025. Вип. 4(88). С. 272–278. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/download/331320/320638>

2. Целлер Е., Куйбіда Р., Мельник Р. Дискреція адміністративних органів і судовий контроль за її реалізацією : звіт. Council of Europe / Ukrainian NGO, 2021. 54 с. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/uploads/public/602/a7b/15b/602a7b15b362e496299034.pdf>

3. Строга Є. О., Довгалюк Ю. М. Судовий контроль за дискреційними повноваженнями органів публічної влади. *Аналітично-порівняльне*

правознавство. 2022. № 2. С. 188–195. URL:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/a53dbe33-2f6d-4272-b911-a7055b9de22d/download>

4. Берназюк Я. Принцип добросовісності (bona fides) як складова верховенства права : презентація. Національна школа суддів України, 2025. URL:
https://court.gov.ua/storage/portal/supreme/prezentacii_2025/130_principle_good_faith_component_rule_of_law_bernaziuk.pdf

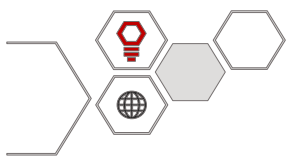
5. Іванченко Я. М. Розширення меж правозастосовчої дискреції у період воєнного стану в Україні: за та проти. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. Т. 2, № 1. С. 17–24. DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.1.2.2>. URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14114/14016>

6. Recommendation CM/Rec(2007)7 of the Committee of Ministers to member states on good administration (Code of good administration), 20.III.2007. Council of Europe. Strasbourg, 2007. URL: <https://rm.coe.int/cmrec-2007-7-of-the-cm-to-ms-on-good-administration/16809f007c>

7. Кодекс адміністративного судочинства України : Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV (ред. станом на 01.01.2026). *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2005. № 30–31. Ст. 325. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

8. Оніщук М. До питання про судовий контроль за дискрецією суб'єкта владних повноважень. *Адміністративне право і процес*. 2020. № 4 (31). С. 67–76. URL: <https://www.applaw.net/index.php/journal/article/download/720/631>

9. Більчук О. Особливості бачення дискреційних повноважень суб'єкта публічної адміністрації до та після прийняття закону про адміністративну процедуру. 2024. URL:

<https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8629/44.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

10. Шкелебей О. В. Судовий контроль в адміністративному судочинстві як конституційна гарантія захисту прав у публічно-правовій сфері. *Київський часопис права*. 2025. № 3. С. 264–271. URL: <https://kyivchasprava.kneu.in.ua/index.php/kyivchasprava/article/download/686/651>

11. Ковалів М. В., Сидор М. Я. Дискреційні акти як предмет судового оспорювання в адміністративному судочинстві. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія юридична)*. 2025. № 1. С. 48–53. URL: <http://journals.lvduvs.lviv.ua/index.php/law/article/download/957/930>

12. Цвіркун Ю. І. Щодо втручання адміністративного суду у розсуд колегіальних суб'єктів публічної адміністрації. *Актуальні проблеми держави і права*. 2019. Вип. 82. С. 261–272. URL: <http://www.apdp.in.ua/v82/one.pdf#page=261>

13. Горбалінський В. В. Актуальні підходи до розуміння поняття дискреційних повноважень публічної адміністрації. *Нове українське право*. 2022. № 4. С. 44–49. URL: <https://library.megu.edu.ua:9443/jspui/bitstream/123456789/3965/1/10-17-PB.pdf#page=44>

14. Продайвода В. І. Адміністративно-правові засади запобіганню зловживанню повноваженнями: досвід країн Європейського Союзу та перспективи для України. *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г. С. Сковороди «Право»*. 2025. Вип. 42. С. 24–34. URL: <http://journals.hnpu.edu.ua/index.php/law/article/viewFile/18580/5178>